

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa /elektroniczny znacznik czasu/

DKPL.WK.0610.2.152.2021.JW(13)

RM-0610-152-21

Pani Elżbieta WITEK
Marszałek Sejmu

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi

projekt ustawy o ratyfikacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Szwecji o skutkach prawnych wygaśnięcia Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Szwecji w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 13 października 1989 r.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych zostali upoważnieni Minister Rozwoju i Technologii oraz Minister Spraw Zagranicznych.

Z poważaniem,

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

U S T A W A

z dnia

o ratyfikacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Szwecji o skutkach prawnych wygaśnięcia Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Szwecji w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 13 października 1989 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Szwecji o skutkach prawnych wygaśnięcia Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Szwecji w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 13 października 1989 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel związania Rzeczypospolitej Polskiej Porozumieniem

Traktaty inwestycyjne zawarte między państwami członkowskimi Unii Europejskiej (umowy o popieraniu i ochronie inwestycji, dalej jako „umowy intra-EU BIT”) zapewniają inwestorowi i jego inwestycjom z państwa – Strony umowy na terytorium państwa – drugiej Strony umowy ochronę oraz możliwość dochodzenia roszczeń przed międzynarodowym trybunałem inwestycyjnym (arbitrażowym).

Obowiązywanie tych umów jest kwestionowane przez Komisję Europejską z uwagi na ich niezgodność z prawem UE. Komisja Europejska wszczęła formalne postępowania ws. niezgodności tych umów z prawem UE przeciwko Austrii, Niderlandom, Słowacji, Szwecji, Rumunii, Finlandii i Wielkiej Brytanii, natomiast przeciwko pozostałym państwom członkowskim, w tym przeciwko RP, prowadziła nieformalne postępowania (tzw. EU Pilot) i rozważa obecnie wszczęcie formalnych postępowań.

W ramach EU Pilot Komisja Europejska zgłaszała poważne obawy, że umowy intra-EU BIT jako takie, a także ich poszczególne postanowienia pokrywają się z postanowieniami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej lub mogą być z nimi sprzeczne. Wskazywała, w szczególności, na zasady swobody przepływu kapitału, swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług oraz na podstawowe zasady prawa UE, takie jak: zasada nadrzędności, jedności, skuteczności i pewności prawa UE. Komisja Europejska podkreślała również sprzeczność z prawem UE postanowień umów intra-EU BIT odnoszących się do kwestii rozstrzygania sporów inwestycyjnych. Co istotne, Trybunał Sprawiedliwości UE (dalej jako „TSUE”) stwierdził w wyroku wydanym w dniu 6 marca 2018 r. w sprawie Achmea B.V. przeciwko Republice Słowacji (C-284/16, dalej jako „orzeczenie TSUE ws. Achmea”), że klauzule arbitrażowe inwestor – państwo zawarte w umowach intra-EU BIT są niezgodne z prawem UE, gdyż naruszają autonomię prawa UE (TSUE nie odnosił się do przepisów materialnych umów intra-EU BIT). Polska przystąpiła do ww. postępowania i przedstawiła w nim stanowisko wskazujące na sprzeczność umów intra-EU BIT z prawem unijnym. Stanowisko zbliżone do RP zajęła Komisja Europejska oraz wiele państw z regionu i spoza niego.

Stanowisko RP wobec umów intra-EU BIT zostało przyjęte przez Komitet do Spraw Europejskich w dniu 3 czerwca 2011 r. Zgodnie z nim umowy intra-EU BIT powinny zostać wypowiedziane przez wszystkie państwa członkowskie UE, a najlepszym rozwiązaniem dla RP byłoby jednoczesne podjęcie przez wszystkie państwa członkowskie UE wspólnej decyzji o rozwiązaniu umów intra-EU BIT za obopólną zgodą na mocy Konwencji Wiedeńskiej o Prawie Traktatów, sporządzonej w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r. (Dz. U. z 1990 r. poz. 439). Alternatywnie, w przypadku braku możliwości osiągnięcia wśród państw członkowskich UE takiej jednomyślności RP, zgodnie z powyższym stanowiskiem, powinna rozwiązać umowy intra-EU BIT albo przez ich wypowiedzenie na warunkach określonych w tych umowach, albo na podstawie porozumienia stron.

Z uwagi na brak konsensusu państw członkowskich UE co do celowości i sposobu rozwiązania umów intra-EU BIT, przed wydaniem orzeczenia TSUE w sprawie Achmea, RP przystąpiła do realizacji opcji rozwiązania umów na podstawie porozumień dwustronnych przewidujących rezygnację z klauzul przedłużonego obowiązywania umowy lub też przez ich wypowiedzenie, w przypadku gdy dane państwo członkowskie UE nie było zainteresowane rozwiązaniem umowy przez zawarcie dwustronnego porozumienia.

W związku z tym, że Szwecja nie była zainteresowana rozwiązaniem z RP, za porozumieniem stron, Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Szwecji w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 13 października 1989 r. (Dz. U. z 1990 r. poz. 218), dalej jako „Umowa”, RP wypowiedziała Umowę ze skutkiem od dnia 16 października 2019 r.¹⁾

Na podstawie art. 11 ust. 3 Umowy inwestycje dokonane przed dniem wejścia w życie wypowiedzenia Umowy będą chronione na mocy tej Umowy przez dwadzieścia lat od czasu wygaśnięcia Umowy. Wypowiadając Umowę, RP złożyła jednak deklarację, zgodnie z którą trybunały arbitrażowe ukonstytuowane na podstawie Umowy nie mają

---

¹⁾ Dokument wypowiedzenia przez Rzeczpospolitą Polską Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Szwecji w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 13 października 1989 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 764); oświadczenie rządowe z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie wypowiedzenia przez Rzeczpospolitą Polską Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Szwecji w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 13 października 1989 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 765).

jurysdykcji do rozpatrywania sporów inwestor – państwo z uwagi na brak ważnej zgody na arbitraż Stron Umowy.

Jednocześnie RP, zgodnie z deklaracją w uzasadnieniu do wypowiedzenia Umowy, kontynuowała konsultacje ze Szwecją mające na celu doprowadzenie do rozwiązania Umowy, łącznie z klauzulą przedłużonego obowiązywania umowy. Działania takie zostały podjęte na forum unijnym w związku z ówczesną gotowością wszystkich państw do rozwiązania umów intra-EU BIT na podstawie traktatu plurilateralnego. Prace nad traktatem trwały od listopada 2018 r. do października 2019 r. na forum specjalnie w tym celu powołanej Grupy eksperckiej do spraw rozwiązania umów intra-EU BIT oraz na poziomie stałych przedstawicieli RP przy UE w Brukseli (Komisja Europejska pełniła w nich rolę pomocniczą). Wynikiem tych prac jest Porozumienie o wygaśnięciu Dwustronnych Traktatów Inwestycyjnych między państwami członkowskimi Unii Europejskiej, które zostało podpisane w dniu 5 maja 2020 r. w Brukseli (Dz. Urz. UE L 169 z 29.05.2020, str. 1) przez dwadzieścia trzy państwa członkowskie. Ostatecznie Austria, Finlandia, Irlandia, Szwecja i Wielka Brytania, które uczestniczyły w pracach nad ww. traktatem, nie zdecydowały się na jego podpisanie. Szwecja poinformowała, że przystąpi do rozwiązywania umów intra-EU BIT za porozumieniem stron, w tym łącznie z klauzulą przedłużonego obowiązywania umowy.

2. Treść Porozumienia

W dniu 18 czerwca 2020 r. Ministerstwo Spraw Zagranicznych Szwecji zwróciło się do Ambasady RP w Sztokholmie z propozycją zawarcia Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Szwecji o skutkach prawnych wygaśnięcia Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Szwecji w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, w formie wymiany not (dalej jako „Porozumienie”). Zgodnie z propozycją Strony Porozumienia zgadzają się, że artykuł 11 ust. 3 Umowy wygasa, a zatem nie wywołuje skutków prawnych. W dniu 8 lipca 2021 r. Ambasada RP w Sztokholmie przekazała Ministerstwu Spraw Zagranicznych Szwecji, że Rząd RP zgadza się na zawarcie niniejszego Porozumienia.

3. Dotychczasowy a projektowany stan prawny

Jak zostało już wspomniane w pkt 1 uzasadnienia, na podstawie art. 11 ust. 3 Umowy inwestycje dokonane przed dniem wejścia w życie wypowiedzenia Umowy, tj. przed 16 października 2019 r., są chronione na mocy Umowy przez dwadzieścia lat od czasu wygaśnięcia Umowy (patrz też deklaracja RP, o której mowa w pkt 1 uzasadnienia, zgodnie z którą trybunały arbitrażowe ukonstytuowane na podstawie Umowy nie mają jurysdykcji do rozpatrywania sporów inwestor – państwo z uwagi na brak ważnej zgody na arbitraż Stron Umowy). Na mocy Porozumienia ochrona ta wygasa wraz z wejściem w życie Porozumienia. Porozumienie wejdzie w życie trzy miesiące po otrzymaniu przez Szwecję notyfikacji Rządu Rzeczypospolitej Polskiej o zakończeniu odpowiednich procedur wewnętrznych (Szwecja przeprowadziła już odpowiednie procedury wewnętrzne, o czym poinformowała stronę polską).

4. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe, polityczne i prawne

Zawarcie Porozumienia nie będzie miało konsekwencji politycznych. Państwa członkowskie UE, w tym RP, jak i Szwecja, zostały wezwane przez Komisję Europejską do zakończenia obowiązywania umów intra-EU BIT, łącznie z klauzulami przedłużonego obowiązywania umów. W związku z niepodpisaniem przez Szwecję Porozumienia o wygaśnięciu dwustronnych traktatów inwestycyjnych między państwami członkowskimi Unii Europejskiej (patrz pkt 1) Komisja Europejska zapowiedziała wyciągnięcie konsekwencji wobec tego państwa członkowskiego (trwa procedura naruszenia prawa wobec Szwecji).

Zawarcie Porozumienia nie będzie miało negatywnych skutków społecznych, wręcz przeciwnie, należy oczekiwać, że zostanie ono życzliwie przyjęte z uwagi na publiczną krytykę w Polsce umów intra-EU BIT i międzynarodowego arbitrażu inwestycyjnego.

Zawarcie Porozumienia nie powinno wpłynąć na stosunki gospodarcze między RP a Szwecją. Umowę zawarto w czasie, kiedy RP nie była członkiem UE, a ww. Umowa miała na celu przyciągnięcie inwestycji szwedzkich do Polski. Obecnie poziom prawodawstwa oraz dostęp do powszechnego sądownictwa w RP dają inwestorom zagranicznym gwarancję ochrony inwestycji z możliwością dochodzenia swoich praw na drodze sądowej.

Z informacji posiadanych przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii wynika, że zarówno polscy jak i szwedzcy inwestorzy nie kierowali, na podstawie Umowy, roszczeń do międzynarodowych trybunałów arbitrażowych przeciwko, odpowiednio, Szwecji i RP. Zgodnie z deklaracją złożoną przez RP przy wypowiedzeniu Umowy trybunały arbitrażowe ukonstytuowane na podstawie Umowy nie mają jurysdykcji do rozpatrywania sporów inwestor – państwo z uwagi na brak ważnej zgody na arbitraż Stron Umowy (patrz pkt 1).

Według danych GUS pod koniec 2019 r. w RP zarejestrowano 770 spółek z udziałem kapitału szwedzkiego. W tej liczbie 364 spółek zatrudniało więcej niż 9 osób. Łączne zatrudnienie w tych spółkach wynosiło ok. 64 tys. pracowników (stan na koniec 2018 r.). Udziały kapitałowe inwestorów szwedzkich wynosiły 5014 mln PLN, co stanowiło 2,4% podstawowego kapitału zagranicznego ogółem, w tym udział kapitału zagranicznego 79 spółek o kapitale powyżej 1 mln USD wynosił 4 835 mln PLN.

Łączna wartość szwedzkich bezpośrednich inwestycji w RP na koniec 2019 r. według NBP wynosiła 3 775,6 mln EUR (odnotowano wzrost wartości o 271,9 mln EUR względem roku poprzedniego). Szwecja w 2019 r. była 14. inwestorem w RP z udziałem w inwestycjach bezpośrednich ogółem ok. 1,8 %. Dochody spółek szwedzkich szacowano na 420 mln EUR, z czego reinwestowane zyski stanowiły 297,5 mln EUR.

Polska Agencja Inwestycji i Handlu odnotowała na początku 2019 r. 112 dużych inwestorów zarejestrowanych w Szwecji inwestujących w RP. Znaczący szwedzcy inwestorzy bezpośredni w RP to m.in.: IKEA (szwedzka firma zarejestrowana w Szwajcarii), Telia AB, Nordea Bank AB, Skanska Kraft AB, Arctic Paper AB, Svenska Handelsbanken (bankowość korporacyjna), Volvo AB, NCC AB, Skandinaviska Enskilda Banken AB (SEB), SKF, Sandvik AB, Scania AB. Ostatnio w RP rozwija działalność inwestycyjną Grupa Electrolux, największy w świecie producent sprzętu AGD, która zainwestowała ok. 132 mln EUR i zatrudnia ok. 3000 pracowników. IKEA zwiększyła swoje inwestycje (w sierpniu 2010 r. rozpoczęła budowę nowoczesnej fabryki paneli, tartaku i lakierni w gminie Orla o łącznej wartości ok. 340 mln EUR). Na Warszawskiej Giełdzie Papierów

Wartościowych jest notowana jedna spółka szwedzka Reinhold Europe A.B. zajmująca się zarządzaniem nieruchomościami.

Według NBP łączna wartość zainwestowanych w Szwecji polskich kapitałów bezpośrednich pod koniec 2019 r. była ujemna i wynosiła –2 290,5 mln EUR²⁾. W październiku 2013 roku 100 proc. praw do szwedzkiej marki Duka (sieć sklepów z artykułami do wyposażenia wnętrz) w zakupiła polska Grupa Grass.

Zawarcie Porozumienia nie naruszy polskiego porządku prawnego i doprowadzi do usunięcia niezgodności z prawem UE klauzuli przedłużonego obowiązywania Umowy.

5. Tryb związania Rzeczypospolitej Polskiej Porozumieniem

Porozumienie posiada rangę umowy międzypaństwowej. Rozwiązane umowy intra-EU BIT są traktowane w polskim porządku prawnym jako umowy ratyfikowane za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, stosownie do art. 241 ust. 1 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 483, z późn. zm.). Dlatego też związanie RP Porozumieniem nastąpi również za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, tym bardziej że Porozumienie dotyczy wolności, praw i obowiązków obywatelskich, spraw uregulowanych w ustawie lub w których Konstytucja RP wymaga ustawy (zasady prowadzenia działalności gospodarczej, ochrona prawa własności, kwestia wyłączenia oraz odszkodowania w tym zakresie), a więc spraw, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 Konstytucji RP.

---

²⁾ Jest to konsekwencja zastosowania standardu statystyki inwestycji zagranicznych, według którego przeniesiono z zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce do polskich inwestycji bezpośrednich za granicą pasywa innych podmiotów w grupie, które są kontrolowane przez rezydentów. W związku z tym inwestycje podmiotów dominujących rezydujących w Szwecji w polskie spółki-córki są traktowane jako polskie inwestycje bezpośrednie ze znakiem ujemnym.

“za zgodność tłumaczenia z oryginałem”

Urzędy Rządu Szwecji

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Szwecji ma zaszczyt nawiązać do noty 2701.27.18 z dnia 16 października 2018 r. Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej dotyczącej wypowiedzenia przez Rzeczpospolitą Polską Umowy między Rządem Królestwa Szwecji a Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 13 października 1989 r. Zgodnie z artykułem 11 ust. 2 Umowy między Rządem Królestwa Szwecji a Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji wygaśnięcie tej Umowy nastąpiło w dniu 16 października 2019 r.

W świetle powyższego, ale nie ograniczając się do tego, Szwecja ma zaszczyt zaproponować zawarcie poniższego

Porozumienia między Rządem Szwecji a Rządem Rzeczypospolitej Polskiej o skutkach prawnych wygaśnięcia Umowy między Rządem Królestwa Szwecji a Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji (Porozumienie):

1. Strony Porozumienia zgadzają się, że artykuł 11 ust. 3 Umowy między Rządem Królestwa Szwecji a Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzonej w Warszawie dnia 13 października 1989 r. wygasa, a zatem nie wywołuje skutków prawnych.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Szwecji proponuje, aby w przypadku gdy Rząd Rzeczypospolitej Polskiej wyrazi zgodę na powyższą propozycję, niniejsza nota werbalna razem z notą stanowiącą odpowiedź Rządu Rzeczypospolitej Polskiej stanowiły Porozumienie.

Porozumienie wejdzie w życie trzy miesiące po otrzymaniu notyfikacji Rządu Rzeczypospolitej Polskiej o zakończeniu odpowiednich procedur wewnętrznych.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Szwecji korzysta z okazji, aby ponowić Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej wyrazi najwyższego poważania.

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
SZTOKHOLM

Sztokholm, 18 czerwca 2020 r.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Stwierdzam zgodność
fotokopii z oryginałem/~~edpisem~~

Warszawa, dnia 13.10.2021

A handwritten signature in blue ink, which appears to read "Konrad Marciniak".

Konrad Marciniak

Dyrektor

DEPARTAMENT PRAWNO-TRAKTATOWY

“za zgodność tłumaczenia z oryginałem”

AMB.SZTO.2701.1.2021

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Sztokholmie przekazuje wyrazy szacunku Ministerstwu Spraw Zagranicznych Szwecji i w nawiązaniu do noty werbalnej Ministerstwa Spraw Zagranicznych Szwecji z dnia 18 czerwca 2020 r. ma zaszczyt poinformować, że Rząd Rzeczypospolitej Polskiej wyraża zgodę na zawarcie poniższego

Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Szwecji o skutkach prawnych wygaśnięcia Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Szwecji w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji (Porozumienie)

1. Strony Porozumienia zgadzają się, że artykuł 11 ust. 3 Umowy między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Królestwa Szwecji w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji wygasa, a zatem nie wywołuje skutków prawnych.

Nota werbalna z dnia 18 czerwca 2020 r. i niniejsza nota werbalna będą stanowić Porozumienie.

Porozumienie wejdzie w życie trzy miesiące po otrzymaniu notyfikacji Rządu Rzeczypospolitej Polskiej o zakończeniu odpowiednich procedur wewnętrznych.

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Sztokholmie korzysta z okazji, aby ponowić Ministerstwu Spraw Zagranicznych Szwecji wyrazy najwyższego poważania.

Sztokholm, 8 lipca 2021 r.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Departament ds. Protokołu
Sztokholm

Stwierdzam zgodność
fotokopii z oryginałem/~~odpisem~~

Warszawa, dnia 13.10.2021

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Konrad Marciniak".

Konrad Marciniak

Dyrektor

DEPARTAMENT PRAWNO-TRAKTATOWY